

Gazeta Olsztyńska

Organ Związku Polaków w Prusach Wschodnich.

„Gazeta Olsztyńska“ z dodatkami „Gość Niedzielny“ i „Gospodarz“ wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt.

Przedpłata wynosi kwartalnie 9 marek.

Ogłoszenia przyjmuje się za opłatą 50 fenigów za miejsce rządka sześciomiesięcznego. — Przy dochodzeniu sądowym należytości wszelkie rabaty upadają.

Ojców mowy, ojców wiary
Brońmy zgodnie młody, stary.

Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!

Drukiem i nakładem: Joanny Pieniężnej.
Redakcja i Administracja w Olsztynie, Mühlenstrasse 2.
Telefon nr. 531.

Listy do redakcji należy adresować:
„GAZETA OLSZTYŃSKA“ — ALLENSTEIN, OPR
Redaktor: Ludwik Łydko.

Telegramy.

Obawy o zajęcie Prus Wschodnich.

Olsztyn, 5. 4. (Tel. własny). Wskutek rozszerzanych przez prasę niemiecką wiadomości, jakoby Polska stała przed poważnymi zarządzeniami natury wojсковej, dowiaduje się tutejsza »Allensteiner Zeitung« z dobrze poinformowanych źródeł w Prusach Wschodnich, że Polska nie ma zamiaru przeprowadzać nowej mobilizacji. Polska przed głosowaniem na Górnym Śląsku zmobilizowała jeden rocznik i na tem się skończyło. Jedyne oddziały wojskowe w Poznańskiem i na Pomorzu wzmocnione zostały zapasami broni a to celem obrony korytarza przed napaścią niemiecką. Stojące nad granicą pruską wojska polskie, nie zostały w ostatnim czasie wzmocnione. Dlatego też w najbliższych dniach nie nastąpi żadna akcja wojskowa ze strony polskiej, a tem mniej zajęcie Prus Wschodnich. Niebezpieczeństwo militarne zajęcia Prus Wschodnich przez Polskę istnieje jednak i istnieje dalej będzie.

Niemcy w obawie o Górny Śląsk.

Olsztyn 5. IV. (Tel. własny) Z Wrocławia donoszą z niemieckich źródeł: Wiadomo z dobrze poinformowanych kół, że Komisja koalicyjna w Opolu przygotowała dla Paryża projekt rozgraniczenia Górnego Śląska, który równa się sprawie linii zaproponowanej przez komisarza Korfanteo. Jedyne powiaty opolski i oleśnicki z resztą powiatów w których okazała się większość niemiecka przejdą do Niemiec a cały przemysłowy i górniczy obszar Górnego Śląska przyłączony zostanie do Polski. Podobnie wniosek ten przeszedł u koalicji większością głosów.

Tutejsza »Allensteiner Zeitung« ubolewa już z góry nad utratą Górnego Śląska i wzywa do masowych manifestacji w całym państwie niemieckim przeciw podziałowi Górnego Śląska na rzecz Polski. Pismo to kończy swoje ubolewania uwagą, iż Górny Śląsk dlatego jedynie przypadnie Polsce, ażeby kapitaliści francuscy żyć mogli parę lat dłużej nadzieją wydostania od Polski swych miliardów.

Koniec awantury węgierskiej.

Wiedeń, 5. III. (Tel. pryw.) Dzienniki wiedeńskie doniosły w tych dniach, że cesarz Karol opuścić miał jeszcze w sobotę rano Steinamanger udając się autemobilem przez Austrię z powrotem do Szwajcarii, gdzie dalszy jego pobyt będzie pod ścisłą kontrolą. Excesarz ma odbyć podróż tę pod opieką państw sprzymierzonych.

Wiedeń. (T.U.) O ile wiadomo miało towarzyszyć ex-cesarzowi w podróży dwóch oficerów Ententy, dwóch zaś członków Rady narodowej, jeden wszechniemiec i jeden socjalny demokrat, jako kontrola z ramienia rządu.

Uwięzienie przywódcy monarchistów austriackich.

Wiedeń. (T.U.) Uwięziono tutaj komendanta legjonów austriackich na Węgrzech, majora Henryka Schaible, dawniej Edler von Warte. Major Schaible jest organizatorem i przywódcą monarchistycznej organizacji, której dążeniem jest przywrócenie rządów Habsburgów. Major ma zostać pociągnięty do odpowiedzialności za zdradę stanu.

Nowa armja przeciw bolszewicka.

Helsingfors. Według urzędowych wiadomości z Moskwy, Siemionow od połowy marca posuwa się naprzód. Wobec tego, że jego wojska prawdopodobnie Japonia dobrze uzbroiła i zaopatrzyła w wielką ilość amunicji, nie udało się dotąd czerwonej armji wojsk Siemionowa w ich marszu powstrzymać.

O koronę św. Szczepana.

Sprawa powrotu cesarza Karola na Węgry, zajęła dziś prawie cały świat. Jakkolwiek wydarzenie to stało się nagle, jednak przygotowane było ono od dawna.

Z upadkiem Austrii i wygnaniem Habsburgów nie skończyły się bynajmniej marzenia tych ostatnich o potęgze i wielkości. Rozrzuceni po kantonach szwajcarskich, osiedleni w pięknych willach wśród świerkowych lasów i niebotycznych gór, rozmyślają oni nad wskrzeszeniem starej monarchji naddunajskiej, oraz nad blaskiem jaki rzuciła niegdyś korona i tron Habsburgów. Ponadto zarzucili oni gęstą sieć intryg i zabiegów mających na celu opanowanie sytuacji na Węgrzech i przywróceniu tronu węgierskiego Karolowi Habsburgowi.

Jak doniosła niedawno »Vossische Zeitung« rozwinął b. cesarz Karol, mieszkający obecnie za zamku Prangier w Szwajcarii, szeroko rozgałęzioną działalność polityczną obejmującą sprawy wszystkich krajów powstałych na miejscu dawnej monarchji austriacko-węgierskiej. Posiada on według informacji tego pisma trzy główne kancelarie a mianowicie polityczną, wojskową i prasową, a każda z nich ma specjalne oddziały dla spraw austriackich, węgierskich, polskich, czeskich, słowackich, kroackich i t. p. Cały ten aparat funkcjonuje podobno znakomicie. Na zamku b. cesarza w Szwajcarii ruch nie mniejszy jak za dawnych czasów w Burgu wiedeńskim. Większa ilość kurjerów czynną jest bez ustanku, a na usługach b. cesarza stoi nie tylko większa ilość polityków i urzędników dawnej monarchji, ale też i niektóre pisma tak w Wiedniu jak i w Budapeszcie.

Tak też nie jest wcale dziwną rzeczą, że po tak dokładnem przygotowaniu, zjawił się b. cesarz Karol na ziemi węgierskiej z zamiarem uwieńczenia swej głowy ponownie królewską koroną św. Szczepana. Przyszło to tem łatwiej, ponieważ Karol opuszczając w chwili przewrotu Austro-Węgry nie rzekł się wcale korony węgierskiej. Pewne czynniki na Węgrzech uważają Karola do dziś dnia za króla węgierskiego i rząd swój nazywają rządem królewsko węgierskim.

Pozatem idea monarchistyczna ma na Węgrzech bardzo wiele zwolenników, tembardziej że rządy Beli Kuhna nie wywarły na ludności węgierskiej korzystnego wrażenia. Jak w każdym innym kraju, tak samo i na Węgrzech toczą się walki partyjne o ster rządów a to głównie między komunistami a republikanami. Niemniejszą rolę grają na Węgrzech konserwatyści, dążący do przywrócenia tronu. Podobnie jak w Niemczech ludność niemiecka wskutek ciężkich stosunków, widzi jedyne polepszenie w odbudowaniu tronu Hohenzollernów, tak samo i na Węgrzech ludność węgierska okazuje coraz większą tęsknotę do lepszych czasów, a to łączy się w jej pojęciu z przywróceniem monarchji węgierskiej. Jak doniosły ostatnio niektóre pisma, nawet czynniki u steru rządu opowiadają się mniej lub więcej jawnie za monarchją.

Ale z drugiej strony plan powrotu cesarza Karola na tron węgierski natrafił na poważne trudności polityczne tak ze strony Koalicji jak i sąsiadujących z Węgrami państw, a głównie Czechosłowacji i Jugosławji.

Co do Koalicji zdania są podzielone. Niektóre pisma niemieckie sądzą, iż Koalicja popiera skrycie projekt powrotu b. cesarza na tron węgierski, celem uniemożliwienia połączenia Austrii z Niemcami. Zważyć bowiem należy, że Karol powróciwszy na tron

węgierski, starałby się potem zająć Wiedeń, w czym nie byłoby wielkich trudności, ponieważ Austria nie posiada prawie żadnej siły zbrojnej. Armja węgierska zaś — według »Gazety Gdańskiej« — należy dziś do najkarniejszych i w doborowy materiał kadrowy zaopatrzonych armji. Przez połączenie Austrii z Węgrami, upadłby tem samem projekt, połączenia tego państwa z Niemcami. Że Koalicja a raczej tylko Francja i Anglja popiera skrycie przywrócenie monarchji węgierskiej, potwierdził francuski korespondent »Głosu Pomorskiego« w Grudziądzu. Przemawiają zatem i inne jeszcze względy. Po pierwsze zważyć należy, że żona cesarza Karola pochodzi z francuskiej rodziny Parma-Bourbonów i rzeczą jest naturalną, że cesarz Karol posiadać musi we Francji pewne sympatje. Po drugie zaś sądzić można, że Koalicja po dokonany fakcie powrotu cesarza Karola na tron węgierski nie zajmie zbrojnego stanowiska wobec Węgier, podobnie jak nie zajęła w sprawie powrotu króla Konstantyna na tron grecki. Skończyłoby się jedynie na notach dyplomatycznych.

Oficjalnie jednak — jak doniosły telegramy — prezydent republiki francuskiej Briand rozesłał do wszystkich przedstawicieli Francji za granicą okólnik, sprzeciwiający się powrotowi Habsburgów na tron i zaprzeczający, jakoby Francja miała przychylny zamiary wobec tego projektu.

Gorzej ma się jednak sprawa z państwami tak zw. »Małej Ententy«. Przywrócenie tronu Habsburgom sprzeciwia się polityce Czechosłowacji i Jugosławji. Podobne stanowisko zajmuje także Rumunja, Polska a nawet pewne czynniki w Austrii. Rząd czechosłowacki i jugosłowiański oświadczyły jednomyślnie, że dalszy pobyt cesarza Karola na Węgrzech jest niemożliwy, a przedłużenie tego pobytu uważać należy jako powód do wypowiedzenia wojny (Causus belli) Węgrom. Jugosławja posunęła się nawet do natychmiastowej demobilizacji pewnej części swych wojsk. W razie nieustąpienia Karola z Węgier, zagroziła Jugosławja zajęciem węgierskiego rewiru węglowego w Pecs i obsadzeniem miasta Szegeden.

Co do Rumunji, to państwo to nosi obawę, że monarchistyczne Węgry, odnosząc się będą nieprzyjaźnie do Rumunji i czynić ją odpowiedzialną za dawniejszą jej politykę.

Polska zajęła również odporne stanowisko w sprawie powrotu cesarza Karola na tron węgierski, tak, że wszelkie dotyczące zabiegi węgierskiego posła w Warszawie u rządu polskiego, okazały się bezskuteczne.

W Austrii pewne koła polityczne nie życzą sobie dlatego cesarza Karola na tron węgierski, ponieważ przeszkadzałoby to połączeniu Austrii z Niemcami.

Ze wszystkich tych względów parlament węgierski w Budapeszcie, zażądał od rządu niezwłocznego usunięcia niedoszłego króla węgierskiego z kraju. Wszystkie partie polityczne węgierskie po dłuższych naradach sprzeciwiły się stanowczo dalszemu pobytowi Karola na Węgrzech. Stronnictwa przychylnie Karolowi urządziły mu wprawdzie owację, ale pomimo tego poddały się jednak ogólnym decyzjom. Władze miejscowości Steinamanger, gdzie Karol zajął siedzibę poddały się również rozkazom Budapesztu. Tak więc cesarz Karol opuszczony przez wszystkich poddać się musiał swemu losowi.

I jak doniosły ostatnie telegramy, Karol po nieudanych próbach powszechnego ogłoszenia się królem węgierskim, zmuszony został do powrotu do Szwajcarii, gdzie pozostanie nadal pod ścisłą kontro-

Ze świata.

Możliwość okupacji Wiednia.

Wiedeń. Dzienniki wiedeńskie donoszą, że Czechi na podstawie konwencji z Francją obsadzą wojskami Wiedeń, o ile plebiscyt w Tyrolu i Salzburgu wypadnie na korzyść Niemiec. Odnosny traktat z Francją podpisał minister Benesz w Paryżu.

Kongres socjalistów czecho-słowackich.

Praga. W kongresie socjalistów czecho-słowackich, który miał się odbyć w kwietniu br., weźmie udział były prezydent konstytuancy rosyjskiej, przywódca socjalrewolucjonistów rosyjskich Czernow.

Posel sowecki w Rzymie.

Do Rzymu przybył przedstawiciel rządu sowieckiego Worowski z personelem peselskim, złożonym z 27 osób i zamieszkał w hotelu, ponieważ były ambasador carski nie chciał go wpuścić do gmachu b. poselstwa.

Los armji Wrangla.

Paryż. Rząd francuski zawiadomił gen. Wrangla, że od 1. kwietnia wstrzymał dalsze zasilki dla jego

b. armji, znajdującej się obecnie w Turcji. Przytem zaproponował mu do wyboru przesiedlenie swoich rozbitków do Brazylii dla celów rolniczych, wstąpienie do francuskiej legji cudzoziemskiej lub powrót do Rosji sowieckiej. Wrangel poczynił podobno kroki, aby 40 000 jego żołnierzy odsiedlić w Serbji. Wartość materiału wojennego ewakuowanego przez armję Wrangla a znajdującego się obecnie w posiadaniu Francji, obliczają na 3 miliony funt. szterl.

Z Konstantynopola donoszą, że generał Wrangel opiera się stanowczo rozbrojeniu armji antybolszewickiej, a zwłaszcza wydaniu materiału wojennego Rosji. Wódz byłej armji krymskiej oświadcza gotowość uderzenia ponownie na bolszewików.

Angielscy robotnicy przeciw bolszewikom.

Londyn. Rada angielskiej Narodowej partji robotniczej uchwaliła na kongresie w South-Porth nie przyłączać się do komunistycznej międzynarodówki. Uchwała ta zapadła 521 głosami przeciwko 97, po długiej i ożywionej dyskusji.

Dzienniki stwierdzają, że ten wynik głosowania oznacza zupełną porażkę doktryn leninowskich w Anglii.

Strejk górników w Anglii.

Londyn. W całej Anglii wybuchł generalny strejk górników. Rząd postanowił zabezpieczyć interesy państwa najdalej idącymi środkami, jednak nie będzie się mieszał czynnie do sporu między właścicielami a górnikami.

Oświadczenia rządu syberyjskiego.

Władywostok. Rząd syberyjski w Czycie wysłał do Japonji, Chin i Ameryki oświadczenie, w których obiecuje Chinom zaprowadzenia lepszych stosunków jak za carskich rządów. Amerykę wzywa do pomocy w wycofaniu wojsk japońskich, a Japonji przypomina wypełnienie danego przyrzeczenia, wycofania wojsk swoich z chwilą, gdy im już nie będą potrzebne.

Niemieckie koleje w Afryce do Anglii.

Londyn. Do Tigeny nad jeziorem Tanganika przybył brytyjski gubernator dawnych kolonji niemieckich we wschodniej Afryce, które pozostawały dotąd pod zarządem belgijskim, obecnie jednak przechodzą pod rządy brytyjskie.

W niedzielę po połudn. o wpół do 6-tej zmarł nagle wskutek nieszczęśliwego wypadku nasz kochany syn i brat

ś. p.

Leon Baczewski

w 19-tym roku życia, o czem wszystkim krewnym i znajomym donosi w smutku pograżona

Rodzina Baczewskich.

Gryźliny, 3 kwietnia 1921.

Dzień pogrzebu poda się później.

Potrzebne zaraz do wszelkiej domowej pracy, oraz

2 dziewczyny elewka do kuchni.

Dom Schoenwiese b. Nikolaiken, Kr. Stuhm.

100 m szczap sosnowych metr po 43 mk. na sprzedaż. W tym celu odbędzie się w środę 6. kwietnia przed poł. o 10-tej termin u gospodarza

Stecheria w Wymoju (Wemitten p. Stabigotten)

Jan Kempa.

Ogłoszenie.

Termin rejestracji (zgłaszania się do zapisu) obywateli polskich przedłuża się do 1. maja.

Kierownik Ajencji Konsularnej Rzeczypospolitej Polskiej w Olsztynie.

Pracowita uczelwa

dziewczyna

do wszelkiej pracy domowej potrzebna od 1. 5. lub 15. 5.; może się zgłosić natychmiast. Pensya podług umowy.

A. Domańska, Sztum, Rynek 53.

Aukcja na probostwie w Brunswaldzie.

Z powodu wydzierżawienia wólk plebańskich w Brunswaldzie, odbędzie się w czwartek dnia 14-go i piątek dnia 15-go kwietnia br. aukcja na żywy i martwy inwentarz.

Do aukcji wystawione będą: konie, krowy, młode bydło, owce i świny. Dalej: 3 żytynie wozy, sanki, 2 sanie robocze ze skrzyniami, śrótał, żelazne grabie do powłaczania, młóckarnia (Breitdrescher), siewczarnia, rozwerk, walce, 8 bron żelaznych, 5 soch, braki, śle, 2 łózka z pościelą dla służby, wagi dla bydła, wiatrak, fuchtel i inne drobniejsze sprzęty.

Zarząd probostwa.

Poszukuję od zaraz

5 chłopaków i 10 dziewcząt

Dzianka dla chłopaków 10—15 mk., dla dziewcząt od 8—13 mk. i wolna podróż i utrzymanie.

Zgłoszenia przyjmuje przedsiębiorca Paluchowski, Parischwola b. Schwarstein, Kr. Rastenburg. Stacja kolejowa Gr. Partsch.

Dobrowolna licytacja.

W piątek 8 kwietnia o godz. 11-tej przed poł. przedam na podwórzu (spichlerzu) speditora Robrahna ul. Dworcowa (Bahnhofstr.) 70, PIANINO mało używane, brunatno dębowe, najwięcej dającym za natychmiastową zapłatę. A. Kühnel, aukcjonator, Olsztyn, ul. Dworcowa 93.

Maszyny do sztucz. nawozów Pługi, brony, wałki Maszyny do masła Kultywatory Centryfugi

jako i wszelkie maszyny rolnicze przy korzystnych warunkach spłaty ze składu do nabycia.

Prędkie i dobre wykonanie wszelkich reperacji.

F. Klodziński

właściciel: Jan M. Kowalewski

ul. Jakóba nr. 5, na rogu ul. Koronowej.

Telefon 202.

Zamiana mieszkania Bydgoszcz—Olsztyn.

Mieszkanie o 4—6 pokojach w Bydgoszczy na takie same w Olsztynie poszukuję natychmiast do zamiany.

Schaumburg, Neidenburg

Polnischestr. 324 I.

Wszelkie prace sztucznych zębów

wykonuje

B. JATZKOWSKI

ulica Cesarska 35, naprzeciw Reichsbanku.

Przyjmuje się od godziny 9—1 i od 3—6.

Do Zamiany w Polsce

poszukuję majątki i gospodarstwa, przedsiębiorstwa przemysłowe, ogrodnictwa, budynki mieszkalne i kupieckie każdego rodzaju. Paul Eichler, Bydgoszcz (Bromberg), Unji Lubelskiej 14.

Elewa gospodarczego

przyjmie od 1. 4.

Dom. Hohendorf p. Stuhm.

Wapno cementowe (Cementkalk) cent. 1800
Gwoździe funt od 250
Łańcuchy funt 350
Szpady i łopaty funt 300

także wszystkie trzonki po najwyższych cenach poleca

Paweł Nawrocki, Sztum

Sztum, Westpr.

Akordnika

z 15 ludźmi zgodzi

Dom. Hohendorf p. Stuhm.